

- i \bar{x} . 4749 - 151/1936-37 - 1936. xii. 22. - kétes - nybs.
 4864 - 266 | " " - 1937. x. 21. - vegyes - politika pöt;
 4957 - 359 | " " - " vi. 21. - politika pöt - újabb pöt;
 5070 - 36/1937-38 - " x. 30 - " újabb pöt - nybs;
 x. 5203 - 169 | " " - 1938. ii. 3. - kötetelés - nybs;

Jállya, Zemplén m., 1913. iii. 21. róms. kath.

Avatási ahiat : 749 / 1937-38.

Rep: 1938. iii. 2.

A DEBRECENI M. KIR. TISZA ISTVAN TUDOMÁNYOS EGYETEM
JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYI KARA.

721 1937 / 1938. SZÁM.

Érk: 19 ~~1938~~ FEB 21 hó n.

Előirat: _____

drb. melléklet, Előirat: _____

Próbatéma kiadatik:

Dr. Zachár Gyula

" Bacsó Jenő

professzor matematik.

Debrecen 1938. február 21-én.

K. K. M.

s. i. prodekanus.

Handwritten text, possibly a title or author's name, mostly illegible due to fading and bleed-through.

A tisztességtelen versenyről szóló
1923: V.t.c.méltatása.

Jogtudományi doktori értekezés
a kereskedelmi jogból.

Írta : Lippóczy Miklós

Lakik: Budapest. X. Zách utca 4 sz.

Fiatalokat. Uffizadon.
S. 1938 febr. 25

Handwritten signature

Tartalomjegyzék.

	Bevezetés.....	1 oldal.
I.	Az üzleti tisztesség és a tisztességtelen verseny.....	3 "
II.	A tisztességtelen versenyről szó- ló 1923:V.t.c.....	9 "
III.	Az 1923:V.t.c. rendszere.....	15 "
IV.	A generalis clausula jelentősége..	19 "
V.	Az 1923:V.t.c. beosztása.....	23 "
VI.	Szédelgő feldicsérés	30 "
VII.	Bitorlás és utánzás.....	38 "
VIII.	Befektetés/dénigrement/.....	45 "
IX.	Hélabdaszerződés stb.....	51 "
X.	Üzleti és üzemi titok elárulása.....	53 "
XI.	Üzleti vesztegetés.....	55 "
XII.	A kamarák közreműködése.....	56 "

Forrásmunkák.

- dr. Kuncz Ödön: Magánjogi oltalom a tisztességtelen verseny ellen.1924.
- dr. Kuncz Ödön-
- dr. Balás P. Elemér: A tisztességtelen verseny.1924.
- dr. Meszlény Artur: A tisztességtelen verseny-ről szóló törvény magyarázata.1923.
- dr. Bányász Jenő: A tisztességtelen verseny legújabb joggyakorlata.1933.
- dr. Bányász Jenő: A tisztességtelen verseny. 1927.
- dr. Kuncz Ödön: A magyar kereskedelmi és váltó jog vázлата.I.1922 és 1928 évi kiadás.
- dr. Kolosváry Bálint: Magyar magánjog.1930.

B E V E Z E T É S.

„Jeder hat das Recht, ein Narr oder ein Genie auf eigene Faust zu sein" mondja Köhler nagyon helyesen, mert hiszen a magántulajdoni jogi rend mellett a gazdasági életben teljes mértékben érvényesül a szabad verseny. Ez utóbbit a fogyasztók szempontjából pedig csak helyeselni lehet. A szabad verseny fejlesztette ki, illetve ültette át gazdasági térre is az individualista- liberalis mentalitást, mely szerint mindenkinek vele született joga, hogy úgy igyekezzen érvényesülni, amint az az ő saját erejétől kitelik. Ha már most a szabad versenyt a gazdasági élet egyik speciális terejében a kereskedelemben figyeljük látjuk, hogy ott a legerősebb a megnyilvánulása. A kereskedelmi verseny

célja: a fogyasztók meghódítása; tehát az áru kelendőségének fokozása, ami rendszerint a versenytárs üzleti közönségének elvonásával jár.

/Kuncz Ödön/ Ez a két mozzanat, de talán különösen az előbbi fejlesztette ki oly jelentős tényezővé a versenyt a kereskedelmi életben. Ha pedig ily nagy horderejű gazdasági tényezőről van szó, szükségszerű követelmény az, hogy a tisztesség és becsület határai át ne hágassanak, vagyis más szóval szabad a verseny, de feltétlenül tisztességes eszközökkel, tehát a versenynek tisztességesnek, becsületesnek kell lennie. Ellenkező esetben óriási károkat okozhat a köznek, mert minden tisztességtelen akció magában hordja a társadalomellenesség csiráját. Nagyon helyesen említi fel Kuncz Ödön "A kereskedelmi és váltójog vázлата" című művében, hogy a tisztességtelen verseny elriasztja a tisztessé-

ges elemeket a kereskedői pályáról, mert hiszen a tisztességtelen eszközökkel szemben védekezni alig lehet, másrészt a gyengébb jellemű elemeket is ráviszi a tisztességtelen eszközök használatára, mert különben nem tudnának megélni. Azonkívül a tisztességtelen verseny nemcsak a kereskedők érdekeit sérti, hanem egyenesen a fogyasztók ellen is irányulhat különösen, ha figyelembe vesszük, hogy tisztességes eszközökkel is vissza lehet élni csalárd módon úgy, hogy a fogyasztókat ejtjük tévedésbe.

I. Az üzleti tisztesség és a tisztességtelen verseny.

Az általános erkölcsi felfogás már az ókortól kezdve vitatta azt, hogy egyáltalában van-e kereskedelmi tisztesség. Különösen az ós-

népek felfogása állt hadilábon a kereskedelmi foglalkozással. Egyes népeknél erkölcstelen és megvetett foglalkozás volt a kereskedés, míg más különösen félmüvelt népeknél /malájok, szudániak, peruiak, mexicóiak/ a kereskedők külön előkelő osztályt alkottak. Így például Szumátrán csak nemesek kereskedhettek. Külön előkelő osztályt alkottak és külön védő istenük is volt: Jacateuctli, sőt külön kiváltságaik is voltak: nem katonáskodtak és alsó ajkukon drágaköveket viselhettek. /Kuncz- Balás/ A klasszikus korban a kereskedelem megint lenézett foglalkozás volt. Ezt a felfogást a görög- római filozófusok különösen pedig, Platon és Aristoteles terjesztették. Aristoteles szerint szégyenletes dolog a pénzzel -ellentétben annak legbensőbb lényegével- ifjakat születni. Cicero majdnem ugyanezt mondja „De officiis” című művében: „A kereskedő aki olcsón

vesz és drágán ad el, hazugsággal és csalással keresi kenyerét; nem valami előkelő foglalkozás". Az előkelő rómaiak nem is foglalkoztak kereskedelemmel sőt a római polgárok is rabszolgáikkal végeztették el kereskedelmi ügyleteiket. Egy császári rendelet továbbá kimondja, hogy az olyan asszony, aki nyilvánosan kereskedik /*quae mercimoniis publice praefuit*/ a rabszolganókkal, illetve a kéjनोंkkel egyenrangú. Ez a görög-római felfogás ment át azután a középkorra is. Itt is érezhető a társadalom kereskedelem-ellenes felfogása. Így például Gratianus decretumában kimondja, hogy a kereskedő ember *aligha*, vagy talán sohasem tetszhetik a jó Istennek. Sőt még a modern korban is érezhető ez a felfogás, amennyiben középosztályunk a kereskedelmi foglalkozást nem tekinti "uri" foglalkozásnak. Tekintve azonban, hogy: "az uralkodó általános erkölcs csakis

az egyes életpályák specifikus foglalkozásában kristályosodik ki pozitív életelvvé" /Kuncz-Balás/ mindenesetre megállapíthatjuk az előbb említett felfogások ellenére is, hogy kereskedelmi erkölcs van, mert a becsületes ember a kereskedelem terén épen úgy érvényesíteni fogja erkölcsi elveit, mint bármely más életpályán. Ennek a megállapításnak indokolása-képen szabadon Krisztus szavaira utalni, aki a rest szolgát, midőn az a talentumot elásta e szavakkal feddi: „Kölcsön kellett volna adnod pénzemet a pénzváltóknak, hogy én megjövén kamatostul kaptam volna vissza a magamét”. /Szent Máté ev.25. fej.27./ Ezzel a megállapítással meg is kell elégednünk, mert ha van erkölcs a kereskedelem terén is, illetve ha van üzleti tisztesség, az mindenesetre szabályozza a kereskedelmi versenyt. Nincs szükség pontosan definiálnunk az

üzleti tisztesség, illetve kereskedelmi ethika pontos fogalmát, mert ezen fogalmakat pontosan meghatározni nem lehet, de egyébként sincs rá szükség, mert hiszen a magánjog sem mond többet, minthogy az erkölcstelen ügylet semmis. A birói gyakorlat ennek ellenére is száz százalékig diadalra tudta juttatni az erkölcs kategorikus imperativusát. Ha a magánjog terén ez lehetséges volt, épen ugy lehetséges lesz a magánjog egyik specializálódott terepében a kereskedelmi jogban is. Egyébként Kuncz Ödön előbb említett művében az üzleti tisztességet a következőképen határozza meg: „Üzleti tisztesség alatt a kereskedéssel foglalkozó erkölcsös ember pozitív életelvét kell értenünk”.

Az előbbi fejtegetések után, tehát nincs pontos meghatározásunk az üzleti tisztességről és a kereskedelmi erkölcscről. A tisztességről

ségtelen versenyt az előbbi fogalmak segítségével nem lehet pontosan meghatározni. A tisztességtelen verseny pontos meghatározása tehát szintén lehetetlen. Megközelíthetjük azonban a tisztességtelen verseny fogalmát, hogy ha annak a mindennapi életben kikristályosodott cselekvőségeit igyekszünk csoportosítani. Így azután két nagy csoportot állíthatunk fel: 1/ az összetévezés előidézésére irányuló és 2/ a versenytársat támadó cselekmények csoportját. Az összetévezés lehet szubjektív és objektív. Szubjektív az összetévezés akkor, ha a cselekmény valamely meghatározott személy ellen irányul. /Pl. más cégének, nevének használata/ Ebben az esetben tehát a versenyző egyenesen elismeri versenytársának kiválóságát, illetve jóhírnevét, míg a másik csoportba tartozó cselekmények esetében nem. A második csoportba tartozó cselek-

mények tipusa a befeketités /dénigrement/

II. A tisztességtelen versenyről szóló
1923: V.tc. szükségessége.

A tisztességtelen versenyről szóló törvény előtt is igyekeztek védekezni a tisztességtelen verseny ellen, habár ez nem nagyon sikerült. Korábbi törvényeink részben közvetlen, részben pedig közvetett védelmet adtak. Közvetlen védelmet nyújtott az 1914: XLI. 24.§.-a a hitelrontás ellen, 2/ a kereskedelmi törvény 53,74 és 134 §-ai a törvényes versenytilalom révén, 3/ az 1893: XXXIV.tc. a csomagokban áruktal cikkek mennyiségtartalmának helytelen megjelölése ellen, 4/ az ipartörvény most már hatályát veszített 58.§-a a reklámszédelgés ellen, ha bár ez a § gyenge védelmet adott, mert a va-

lóságos adatnak megtévesztő használata verseny céljára kiválóan alkalmas. Tehát a mai reklámszédelgési eseteknek csak kis százalékát lehetne ezen § alá subsumálnunk, 5/ végül az ipartörvény 51,52 és 158.§ d/ pontja a jogosulatlan árverés, végeladás és kiárusítás ellen.

Közvetett védelmet adtak: 1/ az 1895: XXXVII.tc., mely a találmányi szabadalmakról szól, az ipari tulajdonra nézve. Ugyancsak az ipari tulajdont védte közvetve a védjegyek oltalmáról szóló 1890:II.tc. és 1895: XLI.tc. valamint az ezeket módosító és kiegészítő törvények, az ipari minták és mustrák oltalmáról szóló 107.709/1907.számú kereskedelemügyi rendelet és a régi valamint az új szerzői jogról szóló törvények, 2/ a cégoltalomra vonatkoztak a kereskedelmi törvény 17,21 és 24.§-ai; az ipartörvény 58.§-a, az 1895:XLI.tc.9.§-a és az 1890:II.

tc.10.§-a, 3/ a büntetőtörvénykönyvnek a hűtlen kezelésről szóló 361 és 363.§-ai, az 1908: XXXVI. tc.-nek a lopásról szóló 50.§-a, az 1914: XLI. tc. és az 1879: XL. tc. 45, 59, 128, 136 és 139. §-ai.

/Meszlény, Kuncz- Balás/, 4/ a mesterséges borokról szóló 1908: XLII. tc., a mezőgazdasági termékek és cikkek hamisításáról szóló 1895: XLVI. tc. és végül az ország címeréről szóló 1883: XVIII. tc. Ezeknek a törvényeknek a hiányos védelme indokolta különösképen egy precíz és a tisztességtelen verseny minden válfaját maga alá vonó törvény megalkotását.

A tisztességtelen verseny ellen adható oltalom leginkább csak magánjogi lehet, mert a tisztességtelen verseny elsősorban a versenytársak személyiségi jogait sérti. A generális oltalom tulajdonképpen az abbanhagyásban illetve eltiltásban és vétkeesség esetében kártéri-

tésben áll. Ezzel kapcsolatban megállapíthatjuk azt is, a büntetőjogi oltalom majdnem lehetetlen, mert a büntetőjog technikája legislatív azaz meg kívánja, hogy büntetés csak szigoruan körülírt tényálladékokra szabathassék ki. Ezt látjuk ha végig nézzük a büntetőtörvénykönyv második részét; §-onként más és más pontosan körülírt tényálladékokat találunk. Ugyanezt megtenni a tisztességtelen verseny körében is szinte a lehetlenséggel határos, mert az üzleti élelmesség és a kereskedelmi fantázia napról-napra újabb és újabb cselekvősegeket vet fel. Ezeket abstract módon körülhatárolni nem lehet. Kriminálisnak minősíteni a tisztességtelen verseny körében tehát, csak azokat a cselekvősegeket lehet, amelyek gyakori előfordulásuk miatt mintegy kikristályosodtak, mondhatnánk állandósultak. A magánjogi oltalomhoz már nem feltétlenül kell tételes tör-

vény, sőt egyenesen jobb ha a hivatásában fel-
emelkedett bíróság a törvény korlátai nélkül ve-
heti fel a harcot a kereskedelmi élet gangsterei
vel. E tekintetben Franciaország jár legelől.
Tudnillik a Code civil 1382 és 1383.cikke hat-
hatós oltalmat ad a „concurrence déloyale” ellen.
Körülbelül ugyanez a helyzet Angliában, Svájcban,
Olaszországban és Belgiumban is. Az előbbi ál-
lamokkal szemben azonban nálunk elkerülhetetlen-
né vált a kodifikálás, mert bíróságaink egyrészt
nem tudtak, másrészt nem akartak tételes törvény
nélkül oltalmat adni a tisztességtelen verseny
ellen. A birói gyakorlatnak ezt az álláspontját
világosan mutatja a Kuria 4333/1908. IV. p.t.sz.
alatt 1909-ben hozott határozata: „A tisztessé-
gtelen versenyzésből támasztható igények törvény-
hozásilag szabályozva nincsenek, ennél fogva a
per elbirálásánál csakis azt lehet szem előtt

tartani, hogy a versenyző versenytársával szemben követett-e el a fennálló törvények által tiltott olyan cselekményt, amely annak kárt okozott." Ennélfogva tehát feltétlenül kellett egy tételes törvény, annál is inkább, mert az 1913:VIII.tc-be beiktatott washingtoni egyezmény 10.b/ cikkében az Amerikai Egyesült Államok polgárainak feltétlen védelmet ígértünk, továbbá a trianoni békediktátum 210. cikke kötelezett minket, hogy a tisztességtelen verseny letörése érdekében minden lehetőt megtegyünk. A helyzet viszont rendkívül nehéz volt, mert egy rossz törvény amellett hogy nem segített volna, felmérhetetlen kárt okozott volna azzal, hogy megköti a bíróság kezét. A nehézségek azonban elsimultak azáltal, hogy a kereskedelmi miniszter legkiválóbb jogászaikkal készítette el a törvényt s így nálunk a védelem biztos mederbe terelődött. Angliában hō

a tisztességtelen verseny ellen kellőképpen nem védekezett a törvényhozás, a helyzet úgy elfajult, hogy nem régiben szükségessé vált törvényileg gondoskodni a hathatós védelemről.

III. Az 1923: V. tc. rendszere.

A tisztességtelen verseny minden elképzelhető megnyilvánulását kimerítő abstract definíció lehetetlen s így egy tökéletlen szabály csak megkötné a bíróság kezét. A tisztességtelen versenyről is elmondhatjuk, amit Frank Ignác mond a cselfogásokról: „annyira változó, hogy azokat a törvény soha ki nem meritheti; és tanácsosabb ebben a kérdésben a bíró hatalmát meg nem szorítani". Mivel azonban az új törvény megalkotásának nem az volt a célja, hogy a tiszt-

tességtelen versenynek minden elképzelhető megnyilvánulását kivégezze, hanem hogy tehetetlen birói gyakorlatunkat a védelemre és ennek megadására képessé tegye /vagyis Somló Bódog szavaival egy "kritikai hézag"-nak törvényes betöltéségt célozta/. Mindazonáltal a törvény az 1.§-ban mégis megkísérli a lehetetlent, ami tulajdonképpen az exemplifikatív és taxatív tényálladékokkal együttesen sikerült is. A generális clausula amikor azt mondja, hogy: „üzleti versenyt nem szabad az üzleti tisztességbe vagy általában a jóerkölcsbe ütköző módon folytatni”, oltalmat ad a tisztességtelen verseny minden elképzelhető megnyilvánulásával szemben, viszont az utána következő §-ok exemplifikative emelik ki a nagygyűjtő medencéből „az üzleti tisztesség szabta korlátoknak egyes fontosabb áthágásait”. A bíróságnak tehát az 1.§-al megadott a nagy hata-

lom, hogy a tisztességtelen versenyt letörje, de azonkívül a törvény az exemplifikatív felsorolással fontos direktívát is adott a bíróságnak, hogy hatalmát mely irányba érvényesítse. Hogy a törvény miért csak exemplifikatív és nem taxatív felsorolást adott, az evidens. Már maga az 1. §. jellege meglehetősen kizárja a taxációt, mert ha a törvény a tisztességtelen versenynek minden elképzelhető megnyilvánulását le akarja törni, akkor nem szabad a bíróság kezét taxációval megkötni. A taxáció, az argumentum a contrario második bilincsel nem engedne teljes mozgási szabadságot a bírónak. Tudniillik ha valamilyen konkrét eset nem subsumálható a 2,4,6 vagy a 7,8,9,13,14 vagy 15 §. alá, akkor még mindig ott van az 1. §., amelyet feltétlenül lehet alkalmazni, ha a verseny egyáltalában tisztességtelen.

Abból, hogy a törvény felsorolása exemplifikatív, kettő következik: 1/ hogy az 1.§.-ban megállapított magánjogi következmények e felsorolt cselekvőségeknél ipso iure alkalmazást nyernek és ezért a törvény második fejezete nem is ismételgeti ezeket, 2/ pedig, hogy ez a felsorolás nem meritheti ki a tisztességtelen versenyt, illetőleg azokat a cselekvőségeket, amelyek abbahagyásra vagy kártérítésre köteleznek. /Meszlény, Kuncz/ A generális clausulának mindenesetre csak magánjogi szempontból van meg ez a nagy jelentősége, mert büntetni csak a törvényben taxative felsorolt tényálladékokat lehet, amit a büntetőjog legisztratív technikája követel meg. Hogy a törvény a magánjogi oltalom mellett még büntetőjogi oltalmat is adott nagyon helyes, mert ha valaki szándékosan sérti mások érdekeit, gon-

doskodni kell szigorubb eszközökről is.

IV. A generális clausula jelentősége.

A generális clausula tehát a törvénynek legfontosabb szabálya, amely általánossága mellett is csak az üzleti verseny déloyalitásai ellen ad oltalmat. Tehát nem vonatkozik azokra a tisztességtelen cselekményekre, amelyek nem az üzleti verseny körében jelentkeznek és nem vonatkozik azokra az üzleti életben előforduló jogellenességekre sem, amelyekből hiányzik a versenyző célzat. Tehát a magán és közéletben előforduló tisztességtelen versenyzés már nem subsumálható a törvény alá.

A versenyző célzat csak akkor állapítható meg, ha a tisztességtelen cselekmény arra irányul, hogy az áru kelendőségét fokozza.

a versenytársat tönkre tegye, esetleg vevőközön-
ségét elvonja. Az üzleti élet és verseny megér-
téséhez pedig a törvény 30.§-a és indokolása se-
git hozzá. Ezzel kapcsolatban azt is megemlit-
hetjük, hogy a legújabb gyakorlat az első sza-
kasz alá eső cselekmény megállapításához nem ki-
vánja meg a kifejezett versenyző célzat fennfor-
gását, hanem megelégszik azzal is, hogyha a sé-
relmezett magatartás a tisztességgel össze nem
férő versenyző hatás elérésére általában alkal-
mas. Tehát versenyző célzat fennforgását az első
szakasz alapján olyankor is meg lehet állapítani
amikor a versenytárs csak üzleti forgalmának e-
melése végett követi el a tisztességtelen cselek-
ményt. Pl. üzleti körlevélben foglalt súlyos
büntetőjogi következményekkel való fenyegetés.

/Bányász Jenő/

Az üzleti életet és versenyt meg-

értető 30.§. és indokolás alapján megállapíthatjuk, hogy az üzleti verseny ugyszólván az egész gazdasági élet körében érvényesülő versenyt felöleli és talán csak az orvosok és ügyvédek versenye nem esik a törvény alá. Vagyis röviden azt lehetne mondani, hogy amint a kereskedelmi törvény és ipartörvény a vállalkozó jogviszonyait szabályozza, úgy az 1923: V.tc. a vállalkozók versenyét. Tehát üzleti verseny a vállalkozók versenye. /Kuncz/

Hogy pedig az üzleti verseny körében jelentkező magatartás tisztességtelen-e ennek megítélésére az 1.§. mértéknek az üzleti tisztességet és általában a jó erkölcsöt adja. Az a körülmény, hogy az 1.§. előbb említi az üzleti tisztességet és csak azután a jó erkölcsöt, igen fontos direktiva a bíróság részére.. Tudniillik azt jelenti, hogy akkor amidőn a bi-

róság valamely cselekmény meg vagy meg nem engedett volta fölött ítélt, elsősorban a tisztességes kereskedő eljárását kell mértéknek venni. Másrészről pedig élesen kifejezésre juttatja a törvénynek ius speciale jellegét.

/Jellemző esetek a Jury gyakorlatában: vevők fogdosása, illetve az utcán történő megszólítása, „megszünik üzletem” alatta kis betűkkel „selyem-osztálya”. „Az én árum nem tartalmaz az emésztésre ártalmas olajbogyót”. „A reklámot fizeti meg az oldalas hirdetésekénél”
Alkalmazottak vagy kávéházi zenekarok elcsábítása/. /dr. Bányász Jenő: „A tisztességtelen verseny”/ „Minden tizedik vevő egy pár selyem harisnyát ingyen kap”. Ellenőrizhetetlen volta miatt tisztességtelen verseny, de „tiz darab fogpaszta után egy doboz ingyen” megengedett verseny eszköz. /Bányász: A tisztességtelen

verseny legujabb gyakorlata./

V. Az 1923: V.tc. beosztása.

Az 1 fejezet felállítja a generális clausulát. A 2 fejezet exemplifikative emeli ki a következő tényálladékokat: 1/ szédelgő feldicsérés /reklámszédelgés/, 2/ bitorlás és utánzás, 3/ hirnévrontás, hitelrontás, 4/ hólabdaszerződés és 5/ üzleti v. üzemi titok elárulása és mind-ezek ellen magánjogi oltalmat ad. Mivel azonban a magánjogi oltalom nem mindig elegendő, egyes súlyosabb megítélés alá eső cselekményeket vétséggé, egyes csekélyebb rendellenességeket pedig kihágássá minősít és megfelelően büntet. Vétségek: 1/ szédelgő feldicsérés, 2/ bitorlás, 3/ utánzás, 4/ üzleti vesztegetés, 5/ üzleti vagy üzemi titok megsértése.

Kihágások: 1/ kitüntetés jogosulatlan használata, 2/ hólabda szerződés, 3/ szabálytalan végeladás és árverés rendezése. Ez utóbbiakat még akkor is lehet büntetni, ha nem is állapítható meg pontosan, hogy verseny céljából követték-e el, vagy sem.

Az első két fejezet cselekvősségei ellen magánjogi oltalmat ad a törvény, ami a következőkben áll: 1/ abbanhagyás, 2/ kártérítés, 3/ az ítélet közzététele és 4/ elégtétel.

Ad 1/ Az abbanhagyás magában foglalja a cselekmény ismétlésétől való eltiltást is. Ennek a kérésére feljogosít már a cselekmény objektív ténye is. Vétkességre nincs szükség. Kérheti a sértett és bármely versenytárs, /30.§. 3.bekezdés/ valamint a belföldi gazdasági érdekeket előmozdítani hivatott szakegyesületek, par excellence a kereskedelmi és iparkamarák. A

tette az abbanhagyásra birságolással szoritja a bíróság, esetleg a 23.900/1924.I.M.sz. rendelet alapján ideiglenes intézkedéssel.

Ad 2/. A kártérítés előfeltétele a vétkesség, tehát szándékosság vagy gondatlanság. Kártérítést csak az követelhet, aki károsodott és akit a törvény oltalomban részesít, tehát csak a sértett versenytárs, de nem a kamarák és a vevők. A kártérítés magában foglalja a damnum emergens-t és a lucrum cessans-t is. /35,§./ Továbbá csak az kérheti, aki abbanhagyást is kért. Kártérítést egyedül kérni tehát nem lehet, ami tulajdonképpen nagyon helyes intézkedés, mert ha valaki nem törődik a tisztességtelen magatartással és annak letiltásával, akkor ne panaszkodjon jogsérelemlről és így kártérítést se követeljen.

Ad 3/. A marasztaló ítélet közzé-

tételét kívánhatja a sértett a tettes költségén, ha ezt a bíróság abbanhagyásra, vagy emellett még kártérítésre is kötelezte. A 36.§-nak ez a rendelkezése nagyon logikus, mert a versenytárs legtöbb esetben a nyilvánosság befolyásolásával igyekszik célját elérni, tehát teljesen méltányos, hogy a sértett azok előtt kapjon elégtételt, akik előtt megsérttetett.

Ad 4/. A leghathatósabb oltalmat pedig a 35.§. második bekezdése adja meg a nem vagyoni kárért járó elégtételben. A kártérítés ugyanis csak vagyoni kár megtérítését jelenti. Ebből az következik, hogy a sértettnek exaktan ki kell mutatni a szenvedett kárt és e mellett bizonyítani kell a kauzalitást is. A tisztességtelen verseny körében azonban ez majdnem lehetetlen, mert igen sok esetben számszerű kármegállapításból nem lehet szó. Hiszen a tisztességt-

telen verseny legtöbb cselekvősége a verseny -
társak személyiségi jogait támadja meg. Másrészt
ról pedig egy szédelgő reklám, egy befektető
hir terjesztése tönkretelhet egy vállalatot anél-
kül, hogy a kauzalitást tökéletesen ki lehetne
mutatni. A 35.§. második bekezdése lehetőséget
ad arra, hogy az existenciájában tönkretett be-
csületes kereskedő vagyoni elégtételt kaphasson
a legmesszebbmenőleg, mert hiszen az elégtétel
maximumát nem határozza meg. Ellenben pontosan
felsorolja, hogy mikor lehet helye egyáltalában
elégtételnek. Eszerint elégtételt csak akkor le-
het megítélni, ha a cselekményt sajtó közlemény-
nyel, vagy ezenkívül a bitorlással, utánzással,
hírnévrontással, vesztegetéssel v. titoksértés-
sel szándékosan követték el. Ha a tettes vétlen
volt, vagy csupán csak gondatlanság terheli nincs
helye elégtételnek. A méltányosságnak itt nagy

szerepe van.

A harmadik fejezet „Büntető rendelkezések” cím alatt felsorolja a vétségeket és kihágásokat és egyuttal gondoskodik azok büntetéséről. Büntetni csak a taxative felsorolt tényálladékokat lehet és igen fontos szabály, /amely megint igen jellemzi a törvény alaposságát/ hogy a büntethetőség minimumát a törvény állapítja meg. Ha tehát a cselekmény a megfelelő kritériumokkal nem bír, büntetni nem lehet, legfeljebb csak a magánjogi sanctiókat lehet alkalmazni. Ha ellenben a cselekmény többet foglal magában, akkor helye lehet a B.T.K. súlyosabb rendelkezéseinek. Tehát az itt felsorolt bűncselekmények megállapítása csak akkor foghat helyet, ha a cselekmény „súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik” /Balás/ Ezeket a bűncselekményeket a B.T.K. vagyon elleni bűncselek-

ményeitől leghatározottabban a versenyzés célzata különbözteti meg, továbbá még az, hogy ezek lényegileg formális bűncselekmények. A büntetést ugyanis nem a cselekmény eredménye, hanem a versenytársak veszélyeztetése indokolja, sőt néha még az is elég, ha a cselekmény csak alkalmas volt a veszélyeztetésre. A törvény hathatós oltalmát garantálja továbbá az is, hogy jogot ad a magánindítványra a gazdasági testületeknek és szakegyesületeknek is, amit viszont a tisztességtelen verseny erősen közveszélyes volta indokol. A büntetések a következők: vétségekre 3 évig terjedhető fogház és 500.000 koronáig terjedhető pénzbüntetés. Visszaesés esetében a vétség büntetté minősül és 5 évig terjedhető börtönnel és 1 millió koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik. Visszaesésről csak akkor lehet szó, ha valaki ugyanolyan bűncselekményért már elítélte-

tett s büntetésének kiállása óta két év még nem telt el. Másodszori visszaesés esetében pedig, ha az előző büntetés kiállása óta még 5 év nem telt el mellék-büntetésül általában vagy csak bizonyos üzletágra, a kereskedéstől vagy iparüzéstől való eltiltást is ki lehet mondani./22.§. részletesen kifejti a 23.§./ a kihágások büntetése pedig két hónapig terjedhető elzárás és 100.000 koronáig terjedhető pénzbüntetés. Büntetőjogi téren kiegészíti jelen törvényt az 1933: évi törvényhozás, mellyel azonban itt külön nem óhajtunk foglalkozni.

VI. Szédelgő feldicsérés.

A második §. lényegében ragadja meg az objektív megtévesztés legtipikusabb

megnyilvánulását. Ezt a §-t kiegészíti a 3,4 és 6.§. A 3 §. nem minősíti tisztességtelen versenynek az olyan hely megnevezését, ami már minőségjelzővé alakult. Pl. kölni viz, perzsa lilium, indiai tinta. Viszont a borokra vonatkozó tisztességtelen verseny esetében ez már nem áll, mert a borra nézve a hely megjelölése sohasem válhat minőségjelzővé. Pl. tokaji, badacsonyi bor. A 4.§. reklám szédelésnek minősíti azt az eljárást, ha valaki belföldi árut külföldinek, vagy külföldi árut belföldinek tüntet fel. Ugyanezen §. második bekezdése azonban már, figyelembe véve a kereskedők között kialakult gyakorlatot, nem tekinti tisztességtelen versenynek azt, ha külföldről beszerzett árut a kereskedők saját cégükkel vagy védjegyükkel látnak el, vagy ha belföldi árut idegen felirással hoznak forgalomba. Pl Törley pezsgő: „Grand vin reservé”. Az i-

degen felírás ellenére is mindenki tudja, hogy az egy jó márkájú magyar pezsgő. A 6 §. reklámszédelgésnek minősíti azt, ha valaki jogosulatlanul kitüntetésekkel használ. Ez a bizalom megszerzésének erkölcstelen módja, amely a versenytársakra káros hatású. Pl. nagyon hatásos az udvari szállítói cím, valamint annak hirdetése, hogy az áru „Grand prix”-t nyert. A 6.§. főleg az ellen irányul s ennyiben praeventiv jellegű, hogy kétes existenciák által rendezett zugkiállításokon pénzért odaitélt u.n. „Grand prix”-vel ne lehessen ékeskedni.

A reklám szédelgés tökéletes megértéséhez a reklám fogalmával is tisztába kell jönnünk. A reklám olyan hiresztelés, amely rendszerint valamely áru előnyös tulajdonságait kürtöli ki. A hirdetmény csak egy tényre akar ismertté tenni, viszont a reklám a vevőközönséget akarja meg-

hódítani és megnövelni. Ezt persze csak a tömeg-pszichologia segítségével lehet elérni. Ma már elfogadott álláspont Gustave le Bon azon megállapítása, hogy a tömeglélek inferiorisabb, primitívebb sőt korlátoltabb az egyesember lelkületénél. Ennélfogva a tömegre még könnyebb hatni, min az egyes emberekre, de természetesen más eszközökkel. Amíg az egyént érvekkel és bizonyítékokkal lehet meggyőzni, mert gondolkodó lény, addig a tömeget suggerálni lehet, mert azt az érzések irányítják. A tömegre való hatásnak legjobb eszköze az állandó ismétlés és állítás „Répéter c'est prouver”. Ha a heterogén tömeg a legkülönbözőbb helyeken állandóan azt olvassa, hogy „Lysoform a legjobb fertőtlenítő szer”, ez lassan fixa ideává válik ugyannyira, hogy ha egyszer fertőtlenítő szerre lesz valamelyik egyénnek szüksége, természetes gondolata, hogy más

fertőtlenítő szer nincs is, illetve, hogy mind-egyik között a Lysoform a legjobb. A jó reklámnak meg kell mérgeznie a tömeglelket. A reklám gazdasági jelentőségére nézve elég ha Vanderbilt szavait idézzük: „Ha vállalkozásodba belefektetsz egy dollárt, azonnal tarts készen még egy dollárt hogy vállalkozásodat ismertté tehesd”. Tekintve, hogy a reklám ilyen fontos gazdasági tényező s a kereskedelem egyik alappillére nagyon kell vigyázni arra, nehogy diszcreditálják a reklámot azzal, hogy tisztességtelen célokra használják fel. Ugy ez a szempont, mint a tisztességes kereskedők érdeke megkívánja, hogy a jogrend a legelszántabban küzdjön a reklámszédelgés ellen.

Visszatérve a 2.§-ra meg kell állapítanunk, hogy szédelgő feldicsérésről akkor beszélhetünk, ha valamely áru forgalomba hozatalánál, 1/ a kelendőség fokozására, 2/ olyan adatot

hiresztelnek, amely a valóságnak nem felel meg és 3/ megtévesztésre alkalmas, illetve a második bekezdés szerint, 4/ a valóságnak megfelelő adat oly módon lesz hiresztelve, hogy annak a szokásos figyelem mellett a valóságnak meg nem felelő értelmet lehet tulajdonítani. Ez a szédelgő feldicsé-
rés kimerítő, pontos meghatározása, de a cselekmény csak akkor vonható a 2.§. alá, ha a fentebb említett összes alkatelemek fennforognak. Először is szükség van tehát egy hiresztelésre. Ez a legkülönbözőbb lehet, így: kép, szó, kirakat, vagy egyszerű nem tevés. Pl. a kereskedő az olcsóbb, megváltozott árakat jelző táblákat kinn hagyja kirakatában. Kell, hogy a hiresztelés az áru ke-
lendőségét fokozza, továbbá, hogy megtévesztő legyen. Nem megtévesztő az, ha valamely adat valótlansága, illetve komolytalansága evidens. Pl. „Aki ezt a ruhát megveszi 2 hónapon belül férjhez megy”

/Kuncz/ Jellemző továbbá a 2 §. precíz szövegezésére, hogy még olyan eset is alája vonható, amely első pillanatra egész értatlannak látszik és a hiresztelés valódi. Pl. a következő hiresztelésben semmi valótlanág nincsen, mégis a 2 §. alá esik: „Cipőimnek valódi bőrből való talpa van”, hiresztelése egy bőrgyár részéről reklám szédelgés, mert a tömegben azt a tudatalatti meggyőződést érleli meg, hogy más cipők talpa nem bőrből van. Ez utóbbi eset a 2 §. második bekezdése alá subsumálható. Ugyanide vonható a következő eset is: „Ebben a sörben nincs mérges anyag”./Kuncz/ További eset ha a kávépótlék csomagolásán az áll, hogy: „nem Franck kávé, de azért kitűnő kávépótlék” olyan elrendezéssel, hogy első pillantásra csak a Franck kávé tűnik az ember szemébe, vagy: „törvényesen védve”, azzal a mentális reservatioval, hogy a törvény minden ki-

állítást véd./Meszlény A./ A 2§. magánjogi oltalmán kívül a 16 §. még büntetőjogi oltalmat is ad.

Jellemző esetek a Jury gyakorlatából: „Azelőtt- és most” ha a régi és új árak szembeállítása nem felel meg a valóságnak. Hirdetés megtévesztő szövegezése: pl. a tettes 100.000 koronás vásárlás esetében 6 tányért, 6 csészét, 6 poharat ígér ajándéknak, holott ő csak vagy 6 tányért, vagy 6 csészét, vagy 6 poharat ad. Kirakatban olcsóbb ár hirdetése, mint amelyet a tettes az üzletben kér. „Az ország legolcsóbb áruháza”. „Áruház”, „Divatcsatnok” elnevezés használata kisebb üzlet részéről. „Lehetetlen, hogy valaki ezt az árut ilyen olcsón adja” stb.

VII. Bitorlás és utánzás .

Amig az előbb tárgyalt események objektív megtévesztés, addig a bitorlás és utánzás szubjektív. Amig a hirnévrontás és hitelrontás a versenytárs egyenes megtámadása, ez a cselekmény egyenes elismerést rejt magában. Ez ellen a 7,8,9, és 12 §-ok adnak védelmet. A 7.§. tiltja olyan név, cég, ismertetőjel, rajz vagy cimer használatát, amely a tettest nem illeti meg. A 8.§. viszont tiltja a tettest megillető név, cég, ismertetőjel, rajz vagy cimer olyan használatát, hogy ennek folytán vállalatát azonos, vagy hasonló név, cég vagy védőjegyet jogosan használó vállalattal össze lehessen tévesztetni. A 9.§. tiltja áruknak oly jellegzetes különben, vagy elnevezéssel való forgalomba hozata-

talát, továbbá áruk szállításánál, vagy üzletfelek szerzésénél olyan megjelölések, segédeszközök használatát, amelyről a forgalomban már egy másik vállalatot szoktak felismerni. A 12.§. védelmet ad a könyvek, könyvalaku füzetek, folyóiratok és időszaki lapok címének, nevének, ilyen sajtótermékek címlapjának, továbbá árjegyzékek, katalogusok és falragaszok jellegzetes külső kiállításának, ugyszintén hirdetések ábráinak és szövegének, színművek, zeneművek és mozgófényképészeti művek címeinek és elnevezéseinek jogosulatlan használata ellen.

A személyiség védelme az újabb jogfejlődés eredménye. Mivel a név az egyén megjelölésére szolgál, a névben benne van az egész személyiség, tehát a nevet, mint absolut alanyi jogot meg kell védeni mindazon visszaélésekkel szemben, melyek a név jogtalan használata által

elkövethetők /Kolosváry Bálint/ Erről a védelemről részben gondoskodik az 1894:XXXIII.tc.44.§-a. A kereskedelmi forgalomban azonban még fontosabb az individualizáció. Az individualizáció eszközei pedig a kereskedelmi életben a vállalatjelzők, amelyeket hasonló módon meg kell védeni. Legfontosabb vállalatjelző 1/ a cég, ami nem egyéb, mint a kereskedő üzleti, kereskedelmi neve. A cégbitorlás ellen már a kereskedelmi törvény 17 és 24 §-ai is adnak valamelyes oltalmat, de csak nagyon szegényesen. Az 1923: V.tc. 7.§-ának 1 mondata felöleli a kereskedelmi törvény 24 §-át is, amidőn a céghasználattal folytán "valaki jogaiban sérelmet szenved", de azonkívül a 7 §. annyiban is jelentősebb, mert nemcsak a bejegyzett cégeket védi, mint a kereskedelmi törvény, hanem a be nem jegyzetteket is. Azonkívül itt is megadja a jogot a sértetlen kívül bármely

versnytársnak, valamint az érdekképviseléseknek is a bitörő elleni fellépésre, Továbbá a 17.§-ban a törvény büntetőjogi oltalmat is ad. A 7.§ 1 mondata, korrespondenciál a kereskedelmi törvény 11,13,14,17,21, és 24 §-aival, az anyakönyvi törvénnyel, a védjegyekről szóló törvényekkel s pótolja az ipartörvénynek hatályon kívül helyezett 58 §-át is. A kereskedelmi törvény 11,13 és 14 §.-a azt határozza meg, hogy a kereskedő milyen nevet, illetve céget használhat. Fenti §-ok rendelkezései azonban csak a bejegyzésre kötelezett kereskedőkre vonatkoznak, kiskereskedőkre nem. Mivel ezeknek cégük nincs, cégoztalomban sem részesülhetnek. A 7.§ 1/ mondata azonban védi a kiskereskedőket is viszont bejegyzésre kötelezett kereskedővel szemben elkövetett jogosulatlan céghasználat esetében, felléphet hivatalból a cégbíró, továbbá keresettel, vagy a bünte-

tő rendelkezésekben megállapított módon a versenytárs és a szakegyesületek.

Másik igen fontos vállalatjelző a védjegy, amely nem a kereskedőt individualisáló eszköz, hanem inkább egy árunak a kereskedőhöz való viszonyát hangsúlyozza ki. Itt már a 7.§-nak nincs oly nagy jelentősége, mert a védőjegyet már fételes törvény részesítette tökéletes védelemben éspedig az 1890: II.tc. /módosítva az 1895:XLI, 1913: XII. és 1921: XXII.tc.-kel./ A védőjegyre vonatkozólag inkább a 9 §. fontos. Ez a §.ugyanis nemcsak az azonos, hanem a hasonló elnevezéseket is megtiltja, ezzel szemben viszont csak a versenyvállalatokat védi. A 9.§. még azért is nagy jelentőségű, mert hézagpótló szerepe van, tudniillik az olyan üzletjelzőket is megvédi, amelyek név-, cég-, vagy védőjegy oltalomban nem részesülnek, A magánjogi oltalomra vonatkozólag

fontosak a 10.§. 1-3 pontjaiban és a 11.§.-ban foglalt szankciók.

Jellemző eset a jury gyakorlatából: Kugler Henrik utóda Gerbeaud kérelmére a budapesti kamara választott bírósága arra kötelezte Kugler F. Henrik céget, hogy cégét a Henrik szó elhagyásával és akként használja, hogy vezeték és keresztnéve egyforma nagyságu betűkkel irassék, tehát a kugler szó ne domborodjék ki.

Az újabb gyakorlatra jellemző továbbá a Kuria 6774/1932 szám alatt hozott döntése: „A konkrét peres ügyben panaszlott közokirattal igazolta azt, hogy a felebbezési bíróság ítéletének meghozatala után, családi /Weisz/ nevét belügyminiszteri engedéllyel „Fehér” névre változtatta át, következésképpen őt a Fehér név használata jogszerűen megilleti. E szerzett jog ellenére is megállapítja a Kuria a tisztességtel-

len versenyt, mivel panaszlott ezt a nevet, vállalata körében akként alkalmazta, hogy cégtábláján a teljes cégszöveg helyett csupán „Fehér optika”, vagy nagy betűkkel „Fehér opt” és alatta kis betűkkel: „látszer és foto szaküzlet” kitélt a cégszöveg egyéb kisebb szavai közül, méreteiben aránytalanul kiemelkedő fenti, a közönség figyelmét felhívó megjelölést használta. A Fehér névnek ilyen alkalmazása a Kuria szerint megtévesztő, mivel panaszlott azt a névszót tette cégszövegének uralkodó motivumává, amely a felperes cégszövegének is ható eleme és mivel szakértői megállapítás szerint a felperes cégszövegében egyedül ennek a névszónak van a felperes vállalatára utaló, emlékeztető ereje. /Bányász Jenő: A tisztességtelen verseny legujabb gyakorlata./

VIII. Befeketés /dénigrement/.

A törvény 13.§-a a tisztességtelen verseny legdrasztikusabb megnyilvánulása ellen ad oltalmat. A befeketés tulajdonképpen a jóhírnév, a goodwill megsemmisítése, miáltal a versenytárs mintegy kiüti a kellemetlen konkurenst a nyeregből. A goodwill 1914-ig ugyyszólván szabad préda volt, pedig fontosságára már Dernburg is utal, mikor azt mondja, hogy: „Die Ehre ist eine Eigenschaft der Person, aber auch ein Rechtsgut derselben”. Egy jó pletyka megsemmisíthet egy virágzó üzletet. Ugyanakkor azonban vigyázni kell arra is, hogy a védekezésnél el ne nyomjuk az igazságos és jogos kritikát. A befeketés a becsület-sértéshez áll legközelebb,

míg azonban a becsület elsősorban erkölcsi érték, addig a jóhírnév és a hitel vagyoni érték. A 13.§. nagyon röviden, de annál pontosabban határozza meg a befekettítés fényálladékát. Eszerint befekettítés akkor forog fenn, ha 1/ valaki verseny céljából, 2/ valótlan tényt állít úgy híresztel, 3/ vagy valamely tényre közvetlenül utaló valótlan kifejezést használ, vagy 4/ az üzleti tisztességbe ütköző más oly cselekményt követ el, amely 5/ valamely meghatározott vállalt hitelét vagy jóhírnevét veszélyezteteti, vagy hitelképességét csökkenti.

A 13.§. tehát csak akkor ad oltalmat, ha a versenyző célzat fennforog. Ez nem jelenti azt, hogy jelen cselekményt csak versenytárs követheti el. Elkövetheti olyan személy is, aki nem versenytárs, de a sértett versenytársa érdekében cselekszik. Pl. a füszerke-

reskedő előnytelen külsőben teszi kirakatába az egyik pezsgógyáros pezsgőjét, hogy annál nagyobb legyen a kontraszt a kiratkatban csinos kiállításban szereplő másik pezsgógyáros árujával szemben. /Kuncz- Balás/. Szükséges továbbá a cselekmény elkövetéséhez valamely valótlan fény állítása, amely alkalmas arra, hogy a sértett helyzetét az üzleti élet terén aláássa. Az, hogy az állítás vagy hiresztelés a nagy nyilvánosság előtt történjen, nem feltétlenül szükséges. Elegendő, ha egy személy előtt feketít, rágalmaz. Pl. hogy a versenytárs nem felel meg üzleti kötelezettségeinek. A hiresztelés bármilyen eszközzel történhetik. Meg kell továbbá emliteni, hogy törvényünk nagyon helyesen járt el akkor, amikor nem határozza meg pontosan, hogy a valótlan adatoknak mikről kell szólni, ellentétben a német törvény 14. §-ával, amely taxativ felsorolást ad és így meg-

köti a védelmet. A 13.§. által nyújtott oltalom tehát sokkal tágabbkörű. A 13.§. alapján nemcsak akkor lehet fellépni, ha az állítás közvetlen a vállalatra, annak tulajdonosára, vagy az áruk minőségére vonatkozik, hanem egyéb esetekben is amelyek alkalmasak arra, hogy a vállalat jóhírnevét meggingassák. Pl. „Kitünő üzletember, kár hogy a felesége oly nagy lábon él”, vagy: „valóságos rablóbanda veszi körül”./Kuncz/.

A 13.§. azon kitétele, hogy „valamely tényre közvetlenül utaló valótlan kifejezés” a következő példa révén érthető meg legjobban. Valaki arra a kérdésre, hogy X kereskedő milyen ember, lekicsinylő kézlegintéssel felel.

Tekintve, hogy az 1914:XLI.tc.a befektetés ellen már büntetőjogi oltalmat adott a 13.§. inkább a magánjogi oltalomról gondoskodik hathatósabban. A 13.§. mintegy a befektetés

generális clausulája, mert azt mondja: „vagy az üzleti tisztességbe ütköző más oly cselekményt” nem szabad elkövetni és ezzel a befektetés minden elképzelhető megnyilvánulása ellen oltalmat ad. A törvény intenciója itt is helyes, mert ahogy nem lehet meghatározni pontosan a tisztességtelen versenyt, úgy a befektetést sem lehet precízen körülírni. Felsőrolás pedig sohasem lehet teljes.

Szükséges végül, hogy a cselekmény valamely vállalat jóhírnevét vagy hitelét veszélyeztesse illetve hitelképességét csökkentse. Az eredmény beállása nem lényeges, elegendő a veszélyeztetés is.- Mivel a törvényhozó a jogos kritikát ezzel a tág hatókörű szakasszal nem akarta megölni, tehát a bizonyítási teher a sértett vállaira helyeztetett. Vagyis, ha a valótlan-ságot nem tudja bizonyítani, nem léphet fel a sér-

tett ellen.

A törvény a befekettítés ellen csak magánjogi oltalmat ad, mivel a büntetőjogi oltalomról már, ha nem is tökéletesen, de az 1914:XLI.tc. 24-26.§.-ai gondoskodnak. Lényeges különbséget az 1923:V.tc. és az előbb említett törvény között, hogy míg az 1914:XLI.tc. minden hitelrontás ellen védelmet ad, addig a 13.§ megkivánja a dolus speciális fennforgását vagyis a versenyző célzatot. A 13.§ nem kivánja meg a vétesség fennforgását, az 1914:XLI.tc. igen. Végül az 1914:XLI.tc. csak a hitelt védi meg, míg a 13.§. védelmébe veszi a jóhírnevet is. Már pedig ez is fontos a kereskedőnek. Tudniillik a hitelre azért van szüksége, hogy az árukat beszerezze, jóhírnévre pedig azért, hogy azokat elhelyezze.

Jellemzőbb esetek: „Nyilvánosságra hozom üzelmeit”. „Csak nagyon gyenge információt kaptam róla”. „Jóraivaló kereskedő, de nem rendelkezik elegendő tőkével, hogy valamire való árut raktáron tarthasson”. „Jobb áruja nem is lehet”.

IX. Hólabda szerződés stb.

Érdekes, hogy a tisztességtelen versenynek ez a fajta nálunk nem igen honosodott meg. Klasszikus hazája Svájc, ahol a legjobban virágzik. Tulajdonképpen eszköze a gyors vételre csábitásnak, a tisztességtelen momentum pedig az eladó kalkulációjában rejlik. A vételárat feltűnő olcsón állapítják meg, de minden vevőnek pl. más 10 vevőt is kell hoznia. Az olcsó ár vételre csábit, viszont köny-

nyü kiszámítani, hogy hányadik 10-nél éri el már ez a szám a világon élő és egy bizonyos árut használó emberek számát. A 14.§. magánjogi oltalmat ad és ezenfelül eltérve az 1.§.-től ki mondja a szerződés semmisségét. A vevő káráért az eladó felelős. Büntetőjogi oltalmat a 28.§. ad, midőn a hólabda szerződést kihágásnak minősíti

Itt emlithetjük meg a jogosulatlan végeladás és árverés rendezését is, mert ezek is gyors és tömeges vételre csábító eszközök. A 29.§. kihágásként, két hónapig terjedhető elzárással és 100.000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtja azt, aki az iparhatóság engedélye nélkül vagy az engedélyben megszabott idő letelte után, vagy a leltárba fel nem vett árukra végeladást vagy árverést tart. Errevonatkozólag már az ipartörvény 51 és 52 §.-a is védelmet nyujt

tott.

X. Üzleti és üzemi titok elárulása.

A vállalkozó üzleti titkai vagyoni értéket jelentenek, tehát a jognak meg kell védeni ezt a szellemi tulajdont. Az üzleti és üzemi titok szétválasztása nem egészen helyes, mert mint Pisko is mondja, nincsen olyan üzleti titok, amely egyben üzemi titok ne volna. A 15 és 22 §-ok a titoksértés ellen büntetőjogi oldalmat adnak. A versenyző célzat fennforgása itt is kell, kivéve az üzlettársat és az alkalmazottakat, akik e nélkül is joghátránnyal sujthatók. A 15.§. 1/ bekezdése az erkölcsstelen uton megszerzett titok felhasználását tiltja. Itt tettes bárki lehet, nemcsak a versenytárs. A 2/ bekezdés azokra terjed ki, akikre az „üzleti érintke-

zésben" biztak valamely titkot. Jól megjegyzendő, hogy ezen §. az alkalmazottakra nem terjed ki, tehát üzleti érintkezés alatt semmiesetre sem szabad szerződéses, vagy szolgálati viszonyt érteni. A 3/ bekezdés azután éppen az üzlettársra és az alkalmazottakra terjed ki, de a titoktartás őket csak a szolgálati illetve társas viszony tartamára köti, mert méltánytalan volna, ha az elsajátított ismereteket később, saját boldogulásuk érdekében nem használhatnának fel. A 4./ bekezdés az alkalmazottak körét határozza meg úgy, hogy felemlíti a két végletet: a munkást és a próba időre alkalmazottat. A magánjogi következmény az abbanhagyás, kártérítés, közzététel és elégtétel, de a 32.§.2/ bekezdése szerint abbanhagyást csak a sértett kérhet. Ez különös rendelkezés, de viszont nincs akadálya, hogy a szakegyesületek az 1 §. alapján ne kér-

hessék.

XI. Üzleti vesztegetés.

Ezzel a cselekménnyel a törvény III. része foglalkozik. A vesztegetés lehet aktív és passzív. Az előbbit az követi el, aki valamely üzleti titkot akarván megtudni a vállalat alkalmazottjának, vagy másnak jutalmat ad vagy ígér. Az utóbbit pedig az az alkalmazott követi el, aki tisztességtelen magatartásáért magának, vagy másnak jutalmat követel, illetve az erre vonatkozó ígéretet nem utasítja vissza. A 20.§. ez ellen csak büntetőjogi oltalmat ad, de a maiore ad minus okoskodva, fennállhat az 1.§-ban biztosított magánjogi oltalom is.

XII. A kamarák közreműködése.

A 41 §. biztosítja a rendes bíróságok és kamarák kooperációját, amikor elrendeli, hogy úgy polgári mint büntető perekben a bíróság a kamarákat értesítse hivatalból. A 43 §. olyan állandó kamarai szervet létesített, amely kezdeményezi a polgári és büntető pereket. A 44.§. kamarai választott bíróságokat létesít, amely elé a tisztességtelen verseny címén indított perek csak akkor tartoznak, ha felperes csak abbanahagyást kér. Itt nagyon jelentős a 41.§. rendelkezése, mert ha a kamarák, mint szakértők, a perben közreműködhetnek, a bíróságok megismerhetik az érdekelt szakkörök felfogását. Ez viszont hatással lehet a birói gyakorlatra ugyannyira is, hogy bíróságunk gyakorlata könnyen bepótolhatja azokat a jövőben fellépő, esetleges hiányokat, amelyeket

a jog fejlődése szokott előidézni a tételes törvényeknél.